

De Activiteit

Landelijk centrum voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs

ACTIVITEITMAIL
JAARGANG 10 NR. 2
februari 2013

De tweede Activiteitmail van dit schooljaar in uw mailbox (printen en (laten) lezen svp!)

Activiteitmail?

De Activiteitmail: een actuele nieuwsbrief van De Activiteit, het landelijke centrum voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs in Alkmaar en 's-Hertogenbosch, via de e-mail.

Via de Activiteitmail informeren wij u gedurende het schooljaar (oktober, februari en mei/juni). Om bij te blijven rond Ontwikkelingsgericht Onderwijs!

De Activiteit maakt werk van de invoering en verdere ontwikkeling van Ontwikkelingsgericht Onderwijs. Dat lukt natuurlijk alleen samen met het veld. Al die geweldige leerkrachten, directies, pm-ers, IB-ers, OGO-kartrekkers, taalcoördinatoren. Lees en werk ook met hen mee!

N.B. Het is óók mogelijk de Activiteitmail thuis te ontvangen. Stuur ons even een [e-mail](#) met daarin de naam en het emailadres. In mei/juni ontvangt u dan de Activiteitmail ook op het opgegeven adres.

Niko Fijma en Bea Pompert

In deze Activiteitmail:

1. Verdiepingsdagen Startblokken van Basisontwikkeling
2. Workshop 'Doelgericht werken met Startblokken' op locatie
3. Workshops en themamiddagen de komende maanden
4. Studiedag 'Directies houd je schoolontwikkeling klein' op 17 mei 2013 in Alkmaar
5. Schoolbezoek en workshops Julianaschool in Schagen op 27 maart 2013
6. Het voorjaar nadert: 'Groene' activiteiten met De Activiteit én De MoestuinCoach
7. Nieuwe digitale producten
8. Nieuwe brochure over leidinggeven in een OGO-school
9. OGO-special in Didaktief
10. Themanummer Zone over OGO en opbrengsten
11. Leesverbetertrajecten, de analyse
12. Leesverbetertrajecten opbouwen

Nieuw aanbod!

Ons **scholingsaanbod** voor het schooljaar **2013-2014** staat uiterlijk **begin april** op onze site. U ontvangt ook een folder in de brievenbus.

En nu

1. *Verdiepingsdagen Startblokken van Basisontwikkeling: omdat 't nooit 'af' is*

Binnenkort starten de verdiepingsdagen Startblokken van Basisontwikkeling. Ze zijn bestemd voor trainers Startblokken die, na de basistraining, deze verdiepingsdagen volgen om volledig gecertificeerd te worden. De dagen staan echter **óók open voor andere belangstellenden**, die 'de diepte' in willen.

Er zijn drie dagen in Utrecht:

- Werken met digitale Horeb op vrijdag 5 april
- Spelactiviteiten en taal in Startblokken op vrijdag 19 april
- Rekenen en Wiskunde en bouwen/spelactiviteiten op vrijdag 14 juni

Voor meer informatie en inschrijven [klik hier](#)

2. Workshop 'Doelgericht werken met Startblokken' op locatie: Werken met Taal en R/W doelen. Daar ben je nooit te klein voor!

Doelgericht werken met jonge kinderen in kinderopvang, voorschool, peuterspeelzaal, kleuterbouw? Op een praktische en concrete wijze kunnen medewerkers van De Activiteit dit in een workshop van 1,5 uur helder krijgen met uw mensen. Hieronder de beschrijving van de workshop.

Twee vliegen in één klap

In de tuin ligt bij de grote platte steen wat houtsnippers op de grond. Nora, Salam en Jacob staan met plastic bakjes rond Beppie. Die wroet met een stokje in de grond. "He, kijk een worm. Zullen we hem pakken?" Beppie pakt de worm en legt hem op haar hand. Alle drie de kinderen kijken. En al gauw zijn zij ook op zoek.

Kleine beestjes

Kleine beestjes zoeken en onderzoeken is een geweldig thema voor peuters. Spannend, een beetje vrezig soms, maar bovenal interessant. Goed zoeken, kijken, verwonderen en erover praten, gebeurt buiten allemaal. Binnen wordt er getekend, geschilderd, getekend en in boeken gelezen. Er valt veel te spelen en te genieten.

Maar er gebeurt nog meer als de volwassene mee gaat doen. Belangrijke ontwikkelingsdoelen en leerprocessen kunnen worden gestimuleerd.

In deze workshop gaan wij zien hoe betekenisvolle activiteiten ontwerpen én begeleiden samen gaat met doelgericht werken.

De opbouw van de workshop is al volgt:

Startactiviteit

- Kleine beestjes in de tuin verkennen met boekjes, plaatmateriaal en onderzoeksmaterialen
- Dan met deze materialen interessante activiteiten ontwerpen
- Kijken naar de doelencirkel, HOREB-model spel activiteit en Taaldoelen SLO en Rekenen/Wiskunde en doelen koppelen aan de activiteiten.

Tot slot: Een activiteit plannen in je logboek, want je wilt morgen direct aan de slag

3. Workshops en themamiddagen de komende maanden

In Alkmaar, 's-Hertogenbosch en Apeldoorn verzorgen wij deze maanden weer diverse workshops en themamiddagen.

Bijvoorbeeld op 29 mei in Alkmaar (docent Bea Pompert) en op 5 juni in 's-Hertogenbosch (docent Lorien de Koning) voor leerkrachten van de groepen 4-8:

Betere resultaten door Portfolio

Portfolio opbouwen met midden- en bovenbouwleerlingen

Door met portfolio's en authentieke toetstaken te werken raken leerlingen en leerkrachten zich zeer bewust van hun leerdoelen en dat is regelrechte winst.

Opbouw van de workshop:

- Hoe ziet een goed portfolio eruit?
- Hoe werken de leerlingen eraan?
- Wat levert het ons op?

Daarover gaat de ze middag. Een waaier met voorbeelden en werkactiviteiten met portfolio in de klas is beschikbaar voor de deelnemers.

Voor meer informatie en inschrijving [klik hier](#)

4. Studiedag 'Directies houd je schoolontwikkeling klein' op 17 mei 2013 in Alkmaar

Let op! Te bekostigen uit het extra geld voor schoolleiders
Staatssecretaris Dekker maakte dinsdag 26 februari bekend dat het ministerie dit jaar € 2.000,- investeert in iedere schoolleider

Op deze dag, speciaal voor het schoolmanagement gaat het over de volgende onderwerpen:

- OGO als inhoudelijk concept: leren in betekenisvolle spel- en onderzoeksactiviteiten, thema's en taal, thema's en de vakken
- School- en teamontwikkeling vanuit de activiteitstheorie van Engeström. Engeström is internationaal bekend door zijn grensverleggende werk in allerlei instellingen die willen veranderen
- Samenwerken als team: onderzoeksgericht, in dialoog en vanuit goede praktijken
- Samenwerken met de wereld om de school: echte ouderbetrokkenheid realiseren, werken met ambassadeurs voor je ideeën
- De persoon van de leider: hoe zorg je voor de verbindingen van je mensen aan elkaar en aan je OGO-idealen.

Op deze dag zal er afwisseling zijn tussen presentaties en korte inleidingen over deze onderwerpen en praktische werkactiviteiten waarmee je morgen verder kunt

Voor meer informatie en inschrijven - [klik hier](#) -

5. Schoolbezoek en workshops Julianaschool in Schagen op woensdagmiddag 27 maart a.s.

OBS Julianaschool en De Activiteit organiseren gezamenlijk een schoolbezoek en workshops. Schoolteams leren graag van elkaar! Een andere school bezoeken levert altijd veel inspiratie en verdieping van je eigen ideeën.

Woensdagmiddag 27 maart kun je als leerkracht, student, team, begeleider of docent de Julianaschool bezoeken en deelnemen aan workshops. Deze worden door leerkrachten en medewerkers van De Activiteit verzorgd.

We zullen het vooral hebben over de organisatie van het Ontwikkelingsgericht onderwijs. Organisatie in tijd en ruimte wordt helder evenals het inrichten van rijke leeromgevingen voor de kernactiviteiten en de thema's in de klas.

In de 1-2-3 groep wordt de workshop verzorgd door Tessa Kruijer en Hermien de Waard.

In de 4-5 groep door Marieke Ploeger en Bea Pompert.

In de groep 8 door Niké Admiraal en Marte van Vliet.

Er is veel ruimte voor rond kijken, gesprek, fotograferen. De school heeft een boekenwinkel en een wereldwinkel. Veel te zien dus!

De workshops zijn zo gekozen dat er voor een heel schoolteam input is.

Programma

Vanaf 13.30 uur inloop met koffie, thee en wat lekkers.

Na een korte introductie op de werkwijze en organisatie door Niko Fijma en Bea Pompert volgt een rondleiding door de school.

Van 14.15 – 15.30 uur worden de workshops verzorgd.

De beide schoolgebouwen zijn tot 16.15 uur geopend, zodat aan het einde van de middag deelnemers ook nog een kijkje kunnen nemen in de dicht bijgelegen andere locatie.

Voor dit programma kunnen zich 60 personen opgeven.

Zorg dus dat je er snel bij bent!

Kosten: € 65,- per deelnemer
N.B. vanaf drie deelnemers van één team: € 50,- per deelnemer

Studenten: € 35,- per deelnemer

Inschrijven: [- klik hier -](#)

6. Het voorjaar nadert: 'Groene' activiteiten met De Activiteit én De MoestuinCoach

Nog even en de lente breekt aan!

Wil jij ook zien hoe worteltjes groeien?

Of wil je proeven hoe sla uit eigen tuin smaakt? Heb je groene interesse en wil je je samen met de kinderen verbazen?

Dat kan!

Met je eigen moestuintje in je achtertuin of op je balkon.

Je hebt er niet veel voor nodig, 1 m2 grond is genoeg.

Kansen om met kinderen buiten (en binnen) aan de slag te gaan met interessante activiteiten, die vele mogelijkheden bieden voor ontwikkeling en leren!

De Activiteit biedt ondersteuning aan om werk te maken van 'groene' activiteiten. Dat doen we in samenwerking met Petra Kaak van De MoestuinCoach.

Wat kan er allemaal? Klik [hier](#) om te lezen wat ons aanbod inhoudt

7. Nieuwe digitale producten

In april komt er een themaboekenlijst beschikbaar met boeken en teksten die goed te gebruiken zijn bij de festiviteiten rond de troonsafstand en de kroning.

Het wordt een lijst voor groepen 1-2, 3-4 én 5-8.

Let op onze website, begin april kun je bestellen.

8. Nieuwe brochure over leidinggeven in een OGO-school

Half maart verschijnt de brochure 'Leidinggeven in een OGO-school, reisverhalen van schoolleiders en hun teams', geschreven door Tonny Bruin, nascholer van De Activiteit. Tonny Bruin en Levineke van der Meer hebben de afgelopen jaren samen met directies veel ervaringen en ideeën uitgewisseld over passend leiderschap in OGO. Kleine praktijkgerichte onderzoekjes werden in de verschillende scholen uitgevoerd en de resultaten besproken. In deze brochure de aanbevelingen én praktijkervaringen. Deze brochure is een 'must' voor leidinggevendenden van OGO-scholen!

Bestellen, vanaf half maart, via onze website www.de-activiteit.nl

9. OGO-special in Didactief

In het januarinummer van Didactief een prachtige special van zestien pagina's over Ontwikkelingsgericht Onderwijs! Theorie en praktijk worden helder voor het voetlicht gebracht. Een must voor iedereen en omdat de artikelen zeer toegankelijk geschreven zijn is de special ook goed te gebruiken voor ouders en andere geïnteresseerden! De special is te verkrijgen voor twee euro via redactie@didactiefonline.nl. De special is ook te downloaden. Klik [hier](#) voor de download.

10. Themanummer ZONE over OGO en opbrengsten.

Let op komt in maart uit!!

11. Leesverbetertrajecten, de analyse

De Activiteit is specialist in leesverbetertrajecten. Een leesverbetertraject start altijd met een analyse.

Tonny Bruin beschrijft hieronder hoe zij samen met collega Marijke van Someren een leesanalyse uitvoert.

Basisschool De Handpalm in Leens (Groningen) werkt aan de kwaliteitsverbetering van hun leesonderwijs. Zij willen dat op een ontwikkelingsgerichte manier doen. Directeur Pieter Kralt legt contact met ons en in gesprek met elkaar komen we tot de volgende stappen.

We starten met een 0-meting van het leesonderwijs door de groepen 1 t/m 8 heen om zicht te krijgen op het leesonderwijs op dit moment en het ontwikkelingsgericht karakter hiervan. We maken gebruik van ons analyse-instrument voor leesonderwijs. Dit instrument is gebaseerd op de OGO-pedagogiek-methodiek voor het lezen.

Hoe gaan we aan de slag?

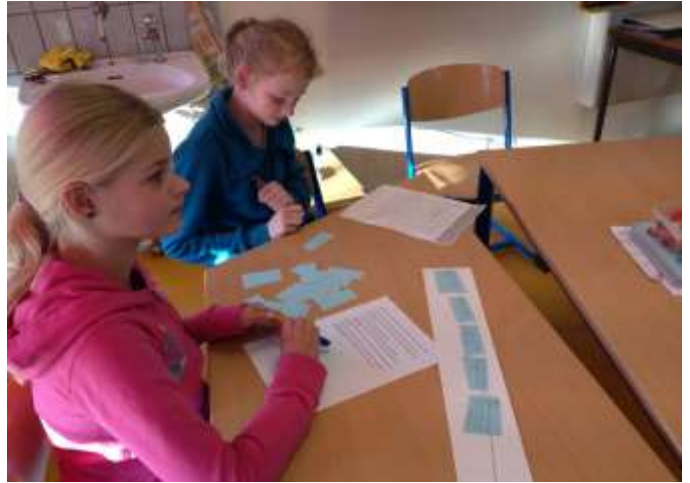
's Ochtends bezoeken we de vier combinatiegroepen. We observeren en filmen een leesactiviteit en we maken foto's van de leeromgeving, voeren gesprekken met de leerkrachten en intern begeleider. De foto's zorgen voor beelden van belangrijke routines in de klassen, bijvoorbeeld Er hangen functionele lijstjes in de leeromgeving.

In de dokterspraktijk in groep 1/2 kun je lezen welke adviezen de dokter kan kiezen bij keelpijn

Of: De leerkracht gaat uit van verschillen door bewust te groeperen (heterogeen en homogeen)

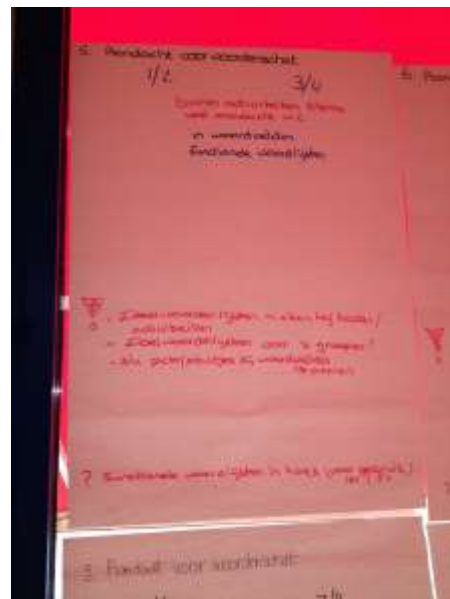
Een hoog taalvaardige en een gemiddelde leerling bouwen samen aan hun ervaringstekst

Na de groepsbezoeken brengen Marijke en ik wat we gezien en gehoord hebben in kaart op flaps. We noteren kwaliteiten, aandachtspunten en vragen. Eén van de vragen van het analyse-instrument is 'Lezen de kinderen tijdens stillezen op beheersingsniveau of streefniveau?' Dit hebben we in de gesprekken niet gehoord en ook niet gezien in de groepen. Het is wel relevante informatie en dus vragen we straks naar het antwoord.

Alle informatie open op tafel: wat hebben we gezien en gehoord?
Wat zijn kwaliteiten, wat zijn aandachtspunten en wat willen we het team straks nog vragen?

Na anderhalf uur ordenen van de informatie die relevant is voor de verbeteringswens van de school bekijken we tevreden naar de de flaps op de ramen.

De flaps hangen in de gemeenschappelijke ruimte en om 15.30 uur lopen we ze samen met het team door. Herken je op de flaps wat jullie verteld hebben, wat wij gezien hebben en wat de dagelijkse praktijk is? Het team leest en denkt met ons mee. Klopt deze analyse en wat is het antwoord op onze vragen die staan genoteerd? De leerkrachten vullen aan waar nodig. Zo bouwen we samen aan een goede weergave van de stand van zaken. Om 16.30 uur sluiten we allemaal zeer tevreden af. Wat een fantastische dag zeg!

De school levert schriftelijk het schoolplan aan (beleidsvoornemens voor leesonderwijs). Ook de trendanalyse en actuele leerling resultaten krijgen we mee. Alle bronnen worden ingezet om een totaal plaatje te maken van de kwaliteit van het leesonderwijs en aandachtspunten voor de komende periode. Deze aandachtspunten vormen de inhoud voor de themagerichte begeleidingen die nu gaan volgen. Het team heeft er zin in en wij ook! De betrokkenheid en eigen betekenisverlening aan wat we in de themabegeleidingen gaan doen is hoog! Over eigenaarschap gesproken.....

Tonny Bruin

Pieter Kralt, directeur van de school, schrijft:

Als basisschool De Handpalm werken we al jaar en dag Ontwikkelingsgericht. De opbrengsten zijn goed en de ouders zijn enthousiast. Toch blijft het belangrijk om te blijven scholen en te blijven ontwikkelen. Het ervaren OGO-team van De Handpalm is de laatste jaren bijna geheel vervangen door nieuwe enthousiaste, maar onervaren OGO-leerkrachten. Ze werken ontwikkelingsgericht, maar hoe zat het ook al weer precies? Vorig jaar hebben we een compleet thema laten begeleiden door De Activiteit van fase 0-4. Daardoor is de theorie én de praktijk weer aangescherpt. De komende twee jaar willen we met taal/lezen gericht aan het werk. Niet uit de losse pols, maar gebaseerd op onderzoek en analyse. Wat doen we goed, waar kan het beter? Als directie hebben we een plan geschreven waar we naar toe willen. De Activiteit heeft voor De Handpalm de analyse uitgevoerd. Dit samen zorgt er voor dat de scholing heel gericht en praktisch is. We hebben de eerste studiemiddag achter de rug, waarin we het expertlezen en de boekenkring hebben besproken en geoefend, we konden er de volgende dag meteen mee aan de slag! Prachtig toch?!

Ook geïnteresseerd? Neem contact op met Niko Fijma (n.fijma@de-activiteit.nl) of Bea Pompert (b.pompert@de-activiteit.nl).

De kosten voor een leesanalyse, uitgevoerd door medewerkers van De Activiteit, zijn afhankelijk van het aantal groepen die bezocht worden. Per groep rekenen we één uur (gesprek/nabespreking). Daarnaast rekenen we 0,5 uur per groep voor het maken van het verslag.

12. Leesverbetertrajecten opbouwen

Een leestraject opbouwen met ons kan op verschillende manieren worden uitgevoerd. Er bestaan allerlei varianten van betrokkenheid. De medewerker van De Activiteit:

- verzorgt zowel de trainingen als de coaching (met of zonder video interactie begeleiding)
- verzorgt de trainingen, de interne begeleider verzorgt de coaching en begeleidt de invoering
- verzorgt de startbijeenkomst en daarna alle coaching. De intern begeleiders/OGO-coördinatoren begeleiden de borging

Hieronder een beschrijving van het leesverbetertraject op de Julianaschool in Schagen.

Op de Julianaschool is het leesverbetertraject in drie jaren opgebouwd.

ANALYSE

In het eerste jaar is vooral gekeken naar de sterke en zwakke kanten van het leesonderwijs. We hebben, naast het OGO-analyse-instrument, het werk van leesspecialist Allington gebruikt om de kenmerken van verantwoord en effectief leesonderwijs goed in beeld te krijgen.

ONDERZOEK

In het tweede jaar hebben de leerkrachten in tweetallen praktijkgericht onderzoek gedaan naar hun eigen leesonderwijs. Dat was heel boeiend en leverde ook bij velen al snel tot betere resultaten.

COACHING ON THE JOB

Nu in het derde jaar krijgen met name de middenbouwleerkrachten 'coaching on the job' en gedeeltelijk ook 'co-teaching'. Ze hebben heel duidelijke vragen en daaraan wordt heel intensief door de Activiteitmedewerker en leerkracht gewerkt door groepsbezoeken en gesprekken. Vooraf is afgesproken welke rol de nascholer precies vervult. Coach/gespreksleider of co-teacher. Allebei kan en is heel effectief gebleken.

Een voorbeeld: De leerkracht geeft aan de voorfase van het lezen van informatieve teksten lastig te vinden. Met name de organisatie in de drukke en grote groep is niet eenvoudig. Hoe wordt deze voorfase interactief en inhoudelijk interessant? Er wordt een plannetje gemaakt waarin co-teaching is opgenomen. De rollen worden duidelijk afgesproken en de leerlingen geïnformeerd. Wat er vervolgens op de vloer gebeurt is dat de leerkracht start en dat de nascholer gaat meedoen én feedback geeft aan de leerkracht. De nascholer kan ook stukjes overnemen of met de leerlingen overdoen. Na de les wordt in een gesprek van 15-20 minuten gekeken wat er is gebeurd en hoe er verder gewerkt kan worden. Gemiddeld zijn twee-drie bezoeken voldoende om de zaak helder te krijgen.

De ervaringen van de leerkrachten komen terug in de bouwbijeenkomsten en inhoudelijke teamstudiedagen. De intern begeleiders en bouwcoördinatoren zijn hiervoor verantwoordelijk. Ook de vastlegging in het leesplan van de school wordt intern verzorgd en aangestuurd door de directie. Alle betrokken leerkrachten krijgen 20 uren ondersteuning in hun groep door het hele jaar heen. Dat is dus één keer in de twee weken. Heel plezierig en heel effectief! Niemand 'raakt eruit' en de verbeteringen blijven continue op ieders netvlies.